

17 NOVEMBER 2025

Nieuwe en aankomende energiewet- en regelgeving

Energievraagstuk? Watt nu?! - Nieuwe energiewetgeving in de praktijk

Korte introductie

Joost van den Bogaerd

Advocaat

Energie

Agenda

De nieuwe Energiewet in vogelvlucht

Energiedelen

Alternatieve transportrechten

GOTORK ('Gebruik Op Tijd of Raak het Kwijt')

AANKOMENDE ENERGIEWET- EN REGELGEVING

De nieuwe Energiewet in vogelvlucht

De nieuwe Energiewet in vogelvlucht

VERVANGING EN
MODERNISEREN HUIDIGE
REGIME

- De nieuwe Energiewet vervangt en actualiseert de Elektriciteitswet 1998 en Gaswet.
  - Huidige regime is verouderd en op punten niet in overeenstemming met EU-recht.
- Treedt op 1 januari 2026 in werking.
- Doel: het energiesysteem toekomstbestendig maken door meer flexibiliteit en keuzevrijheid voor burgers en bedrijven te introduceren.
- Niet alleen nieuwe regels, maar (vooral) ook nieuwe kansen.

De nieuwe Energiewet in vogelvlucht

VERVANGING EN
MODERNISEREN HUIDIGE
REGIME

Taken en rollen van
systeembeheerders

Productie,
(terug)levering, en
handel van gas en
elektriciteit

Uitwisseling van
gegevens

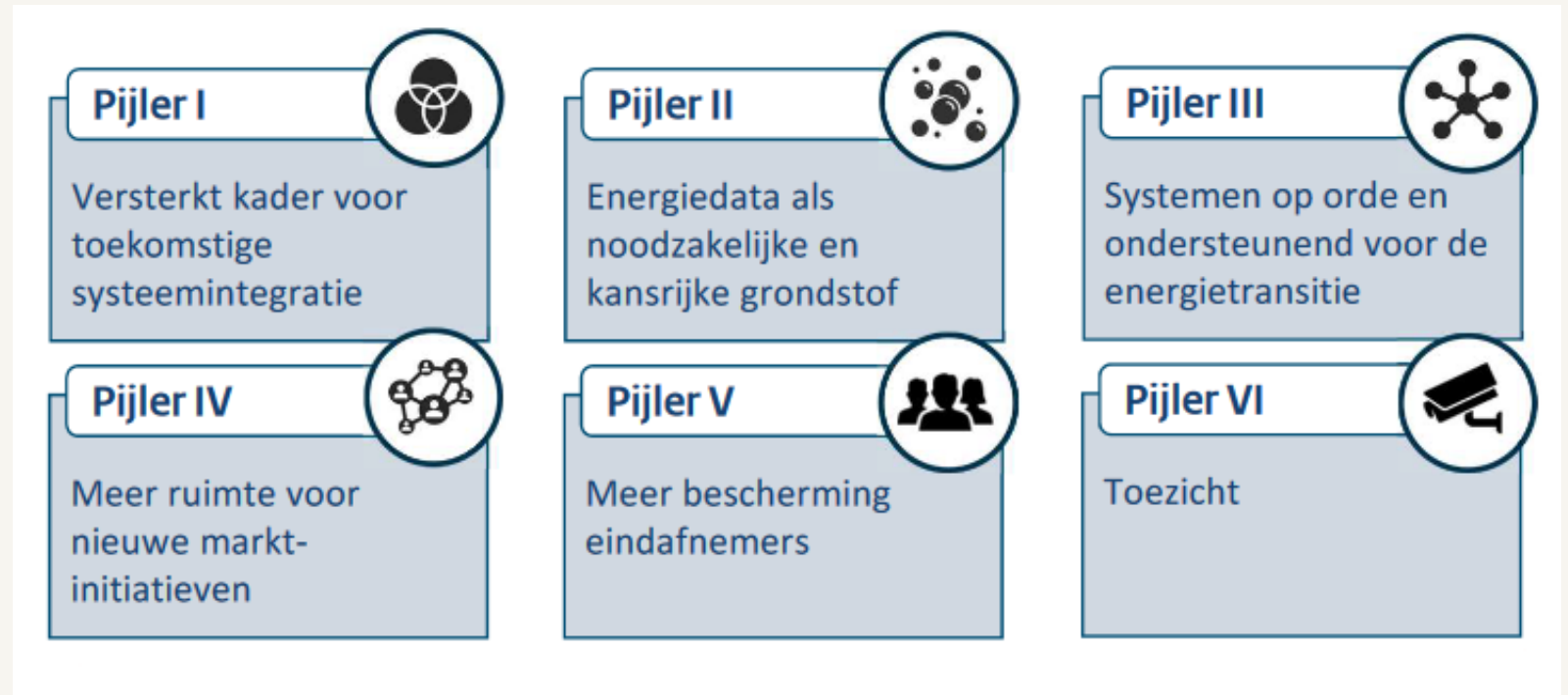
Consumentenbescherming

Toezicht door de overheid
en de Autoriteit
Consument en Markt
(ACM)

De nieuwe Energiewet in vogelvlucht

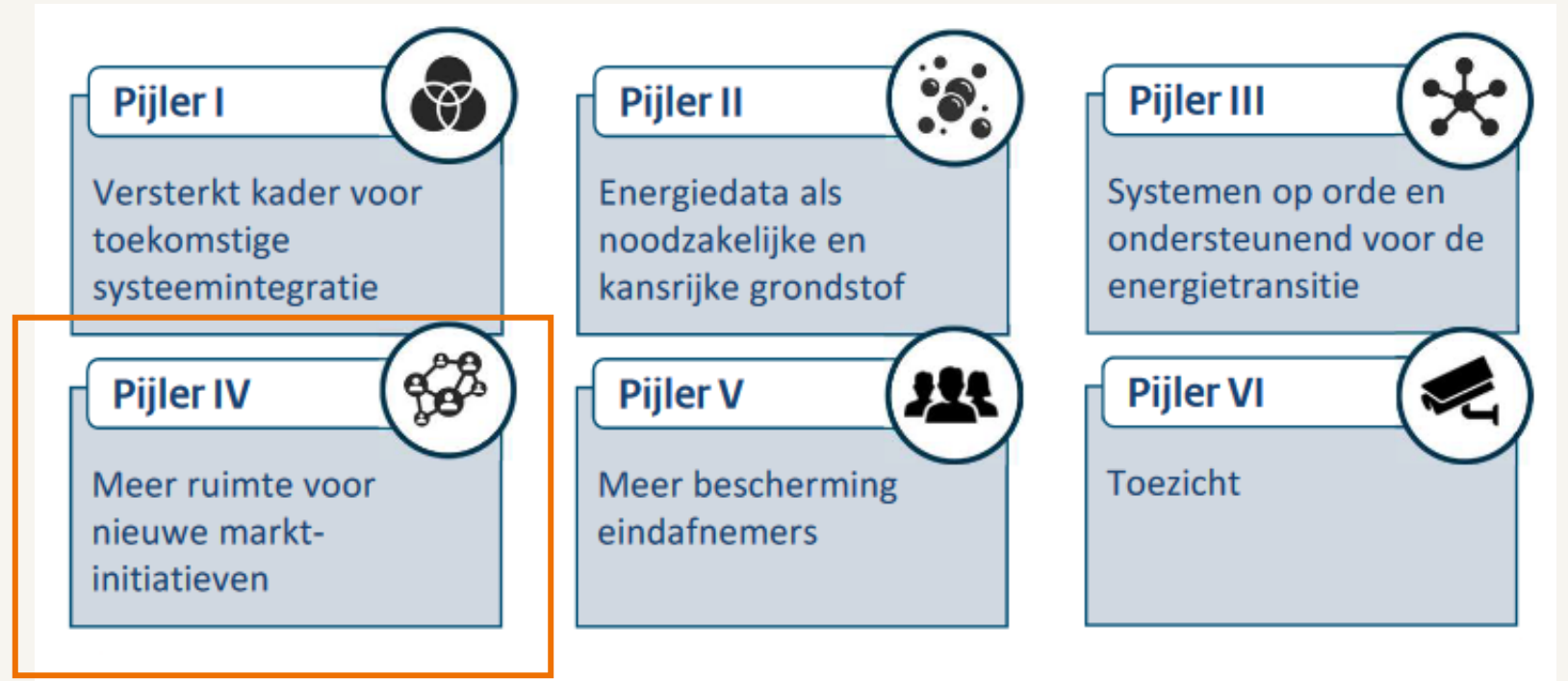
DE ZES PIJLERS VAN DE
ENERGIEWET

Memorie van toelichting bij de Energiewet – versie RvS, p. 6.

De nieuwe Energiewet in vogelvlucht

DE ZES PIJLERS VAN DE
ENERGIEWET

Memorie van toelichting bij de Energiewet – versie RvS, p. 6.

De nieuwe Energiewet in vogelvlucht

KERNPUNTEN

- **Meer keuzevrijheid in rollen en diensten.**
  - Ontbundeling van diensten → levering, teruglevering, flexibiliteitsdiensten (vraagrespons), energiedelen en optimalisatie mogen door verschillende partijen worden aangeboden.
- **Energiemarkt wordt flexibeler.**
  - Met batterijen, slimme sturing of procesverschuiving kan worden meegedaan aan congestiebeheer of worden gehandeld op (on)balansmarkten.
- **Energiedelen wordt mogelijk gemaakt.**
  - Lokale en landelijke energiedeling (bijvoorbeeld binnen een bedrijventerrein of energiegemeenschap) wordt mogelijk gemaakt.
- **Datadeling en transparantie.**
- **Klantbescherming wordt beter geborgd.**
  - Bescherming niet langer gebonden aan de grootte van de aansluiting, maar aan de omvang van de onderneming.

De nieuwe Energiewet in vogelvlucht

NIEUWE ROLLEN, NIEUWE
MOGELIJKHEDEN?

Transacties

- Energiedelen
- Energiegemeenschappen
- Aggregatie:
  - Terugleveringsovereenkomst;
  - Terugleveringsovereenkomst peer-to-peer handel;
  - Vraagresponsovereenkomst.

Transport

- Cable pooling (gezamenlijke aansluitingen)
- Gesloten systeem (voorheen GDS)
- Congestie management(diensten)
- Groepstransportovereenkomsten (nog in pilot-fase)
- Alternatieve transportrechten

De nieuwe Energiewet in vogelvlucht

NIEUWE ROLLEN, NIEUWE
MOGELIJKHEDEN?

Transacties

- Energiedelen
- Energiegemeenschappen
- Peer-to-peer handel
- Vraagresponsaggregatie
- Terugkoopaggregatie

Transport

- Cable pooling (gezamenlijke aansluitingen)
- Gesloten distributiesysteem (GDS)
- Congestiemanagement(diensten)
- Groepstransportovereenkomsten
- Alternatieve transportrechten

AANKOMENDE ENERGIEWET- EN REGELGEVING

Energiedelen

Energiedelen

RECHT OP ENERGIEDELEN

- **Recht op 'energiedelen':**
  - Energiewet introduceert een recht voor actieve afnemers en energiegemeenschappen om zelf opgewekte elektriciteit te delen met andere gebruikers.
- **'Actieve afnemer'** (art. 1.1 Energiewet):

"een eindafnemer, of een groep gezamenlijk optredende eindafnemers, die binnen een eigen of gezamenlijke installatie zelfopgewekte of gedeelde elektriciteit verbruikt of opslaat, die zelfopgewekte elektriciteit verkoopt of deelt, die gedeelde elektriciteit verbruikt of opslaat, of die gebruik maakt van flexibiliteits- of energieefficiëntiediensten, mits die activiteiten niet zijn belangrijkste commerciële activiteit vormen".
- **'Energiegemeenschap'** (artikel 1.1 Energiewet):

"juridische entiteit die ten behoeve van haar leden, vennoten of aandeelhouders activiteiten op de energiemarkt verricht en als hoofddoel heeft het bieden van milieuvoordelen of economische of sociale voordelen aan haar leden, vennoten of aandeelhouders of aan de plaatselijke gebieden waar ze werkzaam is, en niet is gericht op het maken van winst".

Energiedelen

WETTELIJKE VOORWAARDEN ENERGIEDELEN

- **Wettelijke voorwaarden voor energiedelen** (art. 2.30, lid 1, Energiewet):

"Een actieve afnemer of een aangeslotene binnen een energiegemeenschap heeft het recht om energie te delen, indien:

- de actieve afnemer of energiegemeenschap een overeenkomst inzake energie delen sluit met een leverancier die energie delen aanbiedt;*
- elke actieve afnemer of aangeslotene binnen de energiegemeenschap met de onder a bedoelde leverancier een leverings- of terugleveringsovereenkomst heeft;*
- elke actieve afnemer of aangeslotene binnen de energiegemeenschap beschikt over een meetinrichting waarvan de communicatiefunctie wordt gebruikt; en*
- de elektriciteit gedeeld wordt per onbalansverrekeningsperiode."*

Energiedelen

VOORWAARDEN ORGANISATIE ENERGIEGEMEENSCHAP

- **Eisen organisatie energiegemeenschap** (art. 2.4 Energiewet).
  - In statuten of, bij een personenvennootschap, in een overeenkomst vastgelegd dat:
    - i. Participatie open en vrijwillig is;
    - ii. Leden, vennoten of aandeelhouders de energiegemeenschap kunnen verlaten; en
    - iii. Feitelijke zeggenschap is gelegen bij de leden, vennoten of aandeelhouders.

Energiedelen

GEEN VERGUNNINGPLICHT
(ONDER VOORWAARDEN)

- **Geen leveringsvergunning vereist (onder voorwaarden)** (art. 2.17, lid 2, Energiewet).
- **Een energiegemeenschap** die zelf elektriciteit opwekt mag deze zonder vergunning aan haar leden leveren, mits:
  - De energiegemeenschap over de periode van een jaar niet meer elektriciteit levert dan zij op jaarbasis invoedt op het systeem;
  - Levering uitsluitend plaatsvindt aan eindafnemers met een kleine aansluiting die lid/aandeelhouder zijn;
  - Het aantal leden/aandeelhouders niet meer dan 500 bedraagt (concept Energieregeling).
- **Een actieve afnemer met een kleine aansluiting** die zelf elektriciteit opwekt mag deze zonder vergunning leveren, mits:
  - De afnemer over de periode van een jaar niet meer elektriciteit levert dan hij zelf invoedt op het systeem.

Energiedelen

ENERGIEHUBS?

- **Hoe zit het met energiehubs?**
- Momenteel weinig wet- en regelgeving op het gebied van energiehubs.
  - Energiehubs komen ook niet voor in de Energiewet.
- Energiehubs worden wel (meer) gefaciliteerd onder de Energiewet, onder meer door:
  - Uitwisseling energiedata;
  - Regels voor energiedelen en energiegemeenschappen; en
  - Cable pooling 2.0.
- Belangrijk: samenwerking in een energiehub vereist een groepstransportovereenkomst (**GTO**).
  - Ontwerp codebesluit groepstransportovereenkomst.
  - Vooralsnog alleen toegestaan in pilots.

NIEUWE ENERGIEWET- EN REGELGEVING

Alternatieve transportrechten

Alternatieve transportrechten

SOORTEN TRANSPORTRECHT

- Het recht op transport heeft vier vormen (art. 7.1, lid 3, Nce):
  - 1) Volledig vast transportrecht;
  - 2) Volledig variabel transportrecht (ook wel 'non-firm ATO');
  - 3) Tijdsduurgebonden transportrecht (TDTR);
  - 4) Tijdsblokgebonden transportrecht (TBTR).
- Het 'traditionele' transportrecht is 'volledig vast': de aangeslotene heeft te allen tijde volledig recht op het gecontracteerd transportvermogen (GTV).

Alternatieve transportrechten

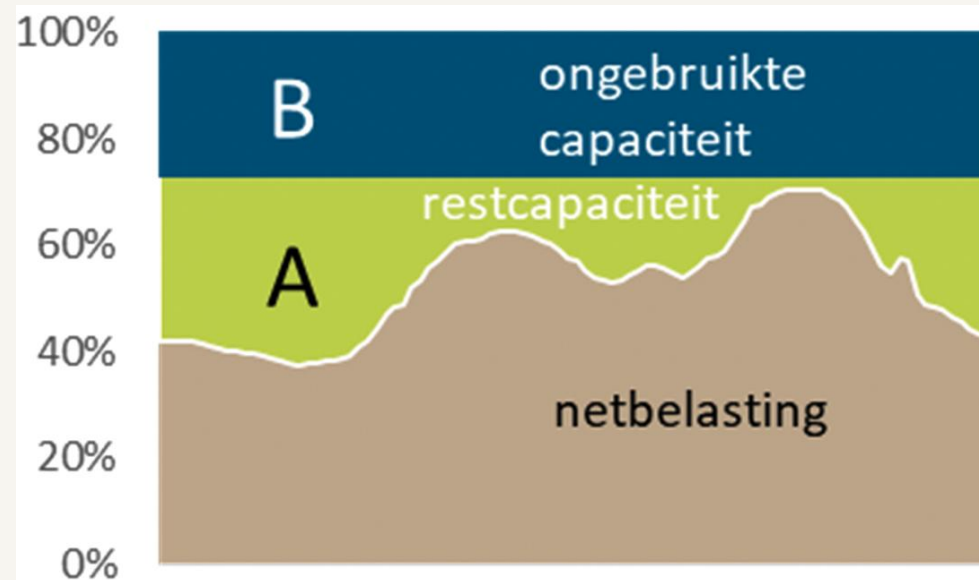
SOORTEN TRANSPORTRECHT

- Naast het vaste transportrecht drie soorten 'alternatieve transportrechten' (ATR's):
  - 1) Volledig vast transportrecht;
  - 2) Volledig variabel transportrecht (ook wel 'non-firm ATO');
  - 3) Tijdsduurgebonden transportrecht (**TDTR**);
  - 4) Tijdsblokgebonden transportrecht (**TBTR**).
- Verschil met vast transportrecht: bij ATR's heeft de aangeslotene niet altijd recht op het GTV → het transportrecht is dus (deels) niet-vast (*non-firm*).

Alternatieve transportrechten

BENUTTING VAN RESTCAPACITEIT

- Gericht op efficiënte benutting van 'restcapaciteit': transportcapaciteit buiten de pieken.
- Figuur: verschil tussen 'restcapaciteit' en 'ongebruikte capaciteit'.

Toelichting bij codebesluit van de ACM van 16 juli 2024 betreffende alternatieve transportrechten (Stcrt. 2024, 23594, p. 9).

- Geschikt voor zowel afname (verbruik) als invoeding (teruglevering).
- Enkel beschikbaar voor aangeslotenen met een grote aansluiting.
- Voordeel: lagere transporttarieven.

Alternatieve transportrechten

BENUTTING VAN RESTCAPACITEIT

Nieuws Energieia

TenneT kent capaciteit toe aan 57 flexibele grootverbruikers

David Duijnmayr ✉ 7 november 2025

TenneT kan via tijdsduurgebonden contracten transportcapaciteit toekennen aan 57 klanten op de wachtlijst. Het gaat daarbij voornamelijk om grootschalige batterijen, maar ook om elektrolyzers en industriële e-boilers. In totaal is voor deze bedrijven 9,1 GW aan 'restcapaciteit' beschikbaar.

Hoogspanningsmasten in het Westland. Buiten de verbruikspieken om is er vaak genoeg transportcapaciteit op het net beschikbaar voor partijen die flexibel zijn in hun verbruik. (Foto: Peter Hiltz/ANP)

Nieuwsbericht Energieia.nl, 'TenneT kent capaciteit toe aan 57 flexibele grootverbruikers', 7 november 2025.

Alternatieve transportrechten

KENMERKEN EN VOORWAARDEN
DRIE VARIANTEN

Tijdsblokgebonden

- Gedurende vooraf bepaalde vaste tijdsblokken een vast recht op transport, buiten deze tijdsblokken geen transportrecht.
- Distributiesysteem.
- **Relevant voor : o.a. elektrische mobiliteit.**

Volledig variabel

- Recht op transport gedurende uren dat er voldoende transportcapaciteit beschikbaar is.
- Distributie- en transmissiesysteem.
- Enkel in congestiegebieden.
- **Relevant voor: aangeslotenen met eigen noodvoorziening en/of hoge mate van flexibiliteit.**

Tijdsduurgebonden

- Tenminste 85% van de uren in een jaar een vast recht op transport (maximale afschakeling van 15% van het jaar).
- Transmissiesysteem.
- **Relevant voor: opslag, aangeslotenen met een eigen noodvoorziening, procesindustrie.**

Alternatieve transportrechten

NIEUWE VARIANTEN OP KOMST?

Tijdsblokgebonden

- Gedurende vooraf bepaalde vaste tijdsblokken een vast recht op transport, buiten deze tijdsblokken geen transportrecht.
- Distributiesysteem.
- **Relevant voor : o.a. elektrische mobiliteit.**

Volledig variabel

- Recht op transport gedurende uren dat er voldoende transportcapaciteit beschikbaar is.
- Distributie- en transmissiesysteem.
- Enkel in congestiegebieden.
- **Relevant voor: aangeslotenen met eigen noodvoorziening en/of hoge mate van flexibiliteit.**

Tijdsduurgebonden

- Tenminste 85% van de uren in een jaar een vast recht op transport (maximale afschakeling van 15% van het jaar).
- Transmissiesysteem.
- **Relevant voor: opslag, aangeslotenen met een eigen noodvoorziening, procesindustrie.**

Nieuwe varianten op komst?

- Volledig variabel transportrecht buiten congestiegebieden.
- Energievolumegebonden transportrecht.

NIEUWE ENERGIEWET- EN REGELGEVING

GOTORK

GOTORK

WETTELIJK KADER

- **GOTORK** (Gebruik Op Tijd of Raak het Kwijt) → voorheen '*use-it-or-lose-it*'.
  - Besluit van de Autoriteit Consument en Markt van 16 april 2024, kenmerk ACM/22/180812 tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 31 van de Elektriciteitswet 1998 betreffende het beperken van niet gebruikte transportrechten (Stcrt. 2024, 13531) (**Codebesluit GOTORK**)
- **GOTORK-regeling** → mogelijkheid voor systeembeheerders om het gecontracteerd transportvermogen (GTV) van aangeslotenen te verlagen, als zij hun GTV niet gebruikt hebben én niet binnen een redelijke termijn zullen gebruiken (art. 7.13 Nce).
- **Discretionaire bevoegdheid:** systeembeheerder kán GOTORK-regeling toepassing, maar is hiertoe niet verplicht (art. 7.13, lid 1, Nce).

GOTORK

VOORWAARDEN TOEPASSING GOTORK-REGELING

- **Voorwaarden toepassing GOTORK-regeling** (art. 7.13, lid 1, Nce):
  1. Het gaat om een aangeslotene met een grote aansluiting;
  2. De aansluiting ligt binnen een congestiegebied;
  3. Er moet sprake zijn van ongebruikte transportcapaciteit (niet benut GTV):
    - Gedurende de 12 voorafgaande maanden heeft de aangeslotene óf ten hoogste 50% van het GTV benut, óf 1 MW of meer van het GTV niet benut:
      - Bij aansluitingen op het hoogspanningsnet met een spanningsniveau gelijk aan of groter dan 110 kV geldt een drempelwaarde van 10 MW of meer van het GTV; en
  4. Er is vastgesteld dat het GTV niet volledig benut zal worden binnen een termijn van minstens 12 maanden.
- Indien wordt voldaan aan deze vier voorwaarden → eerst gelegenheid voor overleg tussen de aangeslotene en de systeembeheerder, daarna pas verlaging van het GTV (art. 7.13, lid 2 juncto lid 3, Nce).

GOTORK

VANAF WANNEER?

- **Vanaf wanneer begint de '12 maanden periode' te lopen?**
- Toelichting ACM Codebesluit GOTORK → zodra de aangeslotene de beschikking heeft over de aansluiting:

"In aanvulling daarop moet de aangeslotene gedurende deze periode in de gelegenheid zijn geweest de aansluiting te gebruiken. Om deze reden begint deze periode vanaf het moment dat de aangeslotene de beschikking heeft over de aansluiting."

- Het is dus irrelevant of de aansluiting al feitelijk in gebruik is genomen.

Fasen project	GTV	GOTORK
Geen geaccepteerde offerte / ATO	NEE	NEE
Geaccepteerde offerte / ATO, maar nog geen aansluiting	JA	NEE
Beschikking over aansluiting, maar nog niet in gebruik genomen	JA	JA
Aansluiting in gebruik genomen	JA	JA

GOTORK

VANAF WANNEER?

- **Praktische implicaties voor ondernemers:**
  - Kijk kritisch naar het benutte deel van het GTV.
  - Capaciteit gereserveerd voor groei of nieuwe installaties? Laat tijdig en concreet zien hoe en wanneer deze wordt benut.
  - Deel ongebruikte capaciteit, zodat het niet 'onbenut' blijft.

Joost van den Bogaerd

Advocaat

Energie

✉ vandenbogaerd@dirkzwager.nl

Dichtbij

Dichtbij onze cliënten en partners, dichtbij de grote uitdagingen waar onze maatschappij voor staat en dichtbij de ontwikkelingen in het vakgebied. En we staan ook dichtbij onszelf; een hecht team van betrokken en bevlogen collega's die tot het uiterste gaan voor de cliënt.

dirkzwager

legal & tax

☎ +31 88 242 41 00

✉ info@dirkzwager.nl

🌐 dirkzwager.nl

🏠 Postbus 111, 6800 AC Arnhem
Velperweg 1, 6824 BZ Arnhem